

نوآوری و شکوفایی در آموزش پرورش

علی اکبر فراتی

نقالی دانسته‌ها را به نقادی اندیشه‌ها،
نسخه‌برداری از راه‌حل‌ها را به گره‌گشایی از مسئله‌ها،
مرور کردن معلوم‌ها را به غور کسردن در مجهول‌ها
مبدل سازیم.

بیاییم همان‌گونه که از امام راحل‌مان آموختیم و در
ادبیات و آداب تعلیم و تعلم ما بر آن تأکید شده است:
بحث و فحص یا گفت‌وگو،
مباحثه و مبادله افکار،
خردگرایی،
گشودن باب عقل و اجتهاد،
طلب‌مداری و لیاقت‌مداری را حاکمیت بخشیم.

شایسته آن است که به کمک «اولیا و مربیان»، این
نقیصه حاکم بر نظام آموزشی را، که به نام آموزش و به نام
یادگیری رخ می‌نماید و در اغلب موارد چیزی جز خاموش
کردن تفکر، میراندن کنجکاوی و به بن بست کشاندن
خلاقیت‌ها نیست (زیرا اکثر مراکز آموزشی، فقط به ابزاری
برای انتقال حداکثری از دانش و معلومات موجود به نسل

من چه غم دارم که ویرانی بود
زیر ویران گنج سلطانی بود
(مولوی)

سلام بر شما آشنایان همیشه صمیمی
درود بر آشناترین آشنایان عصرمان، «خمینی کبیر» (ره)
و بر یاران با وفایش، اویی که برای همه بشریت بهار آورد.
او در زمستانی سرد، و در دنیایی سردتر، با مهربانی آمد تا
حضور مهربان‌ترین را نمایان کند و زمینه‌ساز ظهورش (عج)
شود.

در این آغاز زیبا (سسی‌امین بهار انقلاب) برانیم که دست
در دست هم نهاده، متحد و منسجم، بر مدار و محور تحول،
نوآوری و شکوفایی، که مورد سفارش مؤکد مقام معظم
ولایت، دام ظلّه‌العالی است، فضایی را فراهم آوریم که:

آموزش مبتنی بر یادگیری طوطی‌وار را به آموزش
معنی‌دار،

کسب معلومات را به کشف مجهولات،

جدید تبدیل شده است و این یعنی جمود آموزش و پرورش و مرگ خلاقیت)، در فرایند تعلیم و تربیت زوده و «بازسازی و بازآفرینی دانش‌ها و ارزش‌ها، درک منطقی، فهم درونی، کشف شهودی و خلق آن را احیاء و حاکمیت بخشیم.»

با رمز و راز تحول تا رسیدن به شکوفایی برآنیم که: به فرزندانمان فرصت دهیم تا خود بفهمند و با قدرت عقلانی و قوه تأمل و تعمق به کشف خود و جهان اطراف بپردازند و به دنبال کشف راه حل باشند، نه منتظر آن که به آن‌ها راه حل نشان داده شود. قوه کنجکاوی آن‌ها را تحریک نماییم، نه آن که به ارضا و اشیاع کنجکاوی آنان بپردازیم. آنان باید تشنه گردند، نه سیراب از معلومات و دانسته‌های از قبل تعیین شده، که این مانع جوشش و کوشش درونی است و منجر به خلاقیت و نوآوری نخواهد شد.

آب کم جو، تشنگی آور به دست
تا بجوشد آبت از بالا و پست

ذهن آدمی در احساس مسئله است که به دنبال راه حل مسئله می‌گردد. پس بسیار بجاست که به پیروی از آن پیر فرزانه (ره) و در آستانه بهار و رستخیزی که او به پا کرد :

آموزش دیدن را به جای آموزش دادن،
یاد گرفتن را به جای یاد دادن،
فهمیدن را به جای فهماندن،

به فعالیت در آمدن استعدادها را به جای به فعلیت در آوردن استعدادها،

به شوق در آوردن مخاطبین را به جای تشویق کردن آنان،

به راه افتادن فرزندانمان را به جای راه بردن آن‌ها،
به حرکت در آمدن را به جای به حرکت در آوردن،
به پا شدن آنان را به جای به پا داشتن،

و... را

سرلوحه کار خویش قرار دهیم.

از آن جا که می‌خواهیم فرزندانمان کامیاب، نسلی سرزنده و با نشاط و ایرانی سربلند و آباد داشته باشیم، باید با زمزمه محبت و شیوه معلمی بنیانگذار کبیر انقلاب (ره) به آن‌ها یاد دهیم که چگونه در برابر ناکامی‌ها صعود کنند.

برای آن که آسوده خاطر باشند، به آن‌ها بیاموزیم که چگونه در برابر دشواری‌ها آرامش خود را حفظ کنند و چون می‌خواهیم اعتماد به نفس بالا داشته باشند، به آنان نشان دهیم که چگونه در برابر ناامنی‌ها و بی‌اعتمادی‌های بیرونی، امنیت و اعتماد درونی خود را حفظ نمایند.

اگر می‌خواهیم نسلی تنومند و توانمند پرورش دهیم، از هم اکنون باید آنان را به گونه‌ای تربیت کنیم که به حوادث و رویدادهای زندگی به گونه‌ای بنگرند که تلخ‌ترین و دردناک‌ترین آن‌ها را سازنده‌ترین و هوشیار کننده‌ترین نعمت بدانند و یاد بگیرند که قدرت را از درون گنجینه بلا (هر که در این بزم مقرب‌تر است - جام بلا بیش‌ترش می‌دهند)، عسر را از گستره سسر (فان مع العسر يسرا)، حیات را از زایش مرگ، نور را از درون ظلمت (همان‌گونه که افق بهمن ۵۷ از دل تاریکی نمایان شد)، بی‌نیازی را از توسعه قناعت، برخورداری را از معدن محرومیت، وصل را از بلندای هجر، یقین را از هزار توی شک، رفعت را از عمق فروتنی (به من خدمتگذار بگویند) و جهان بیرون را از جهان درون استخراج کند؛ و بالاخره ما نیازمند تربیتی هستیم که رنج را زایشگاه گنج (هر که رنجی دید گنجی شد پدید)، گرسنگی را معدن سیری، غم را بستر شادی، هجر را غایت وصل و درد را داروی شفا بخت می‌داند.

حافظ، شکایت از غم هجران چه می‌کنی
در هجر وصل باشد و در ظلمت است نور

همه این درس‌ها را از او (ره) آموختیم و با او پیمان می‌بندیم که در ظل رهبری خردمندانه حضرت آیت‌الله خامنه‌ای، دامت برکاته، برای سربلندی اسلام و مسلمین و ایرانی فرازمند و همیشه پیروز کوشا باشیم. ان شاء الله.

پی‌نوشت :

۱- سوره انشراح، آیه ۵.